

Veileder til forskrift om soner for forebygging av fotråte, Aust- Agder, Hordaland og Rogaland

Innhold

Innledning	3
Aktuelt regelverk for flytting av sau i soner for fotråte	3
Hvilke geografiske soner gjelder forskriften for?.....	4
Fotbad	4
Karantene.....	4
Flytting av søyer	4
Flytting av værer	5
Vilkår for flytting av værer (og hunddyr – kun ved oppstart av nytt småfehold fra ett avsenderanlegg).....	5
Egne regler for værringer.....	6
Dispensasjoner	6
Hva skjer dersom Mattilsynet kommer på tilsyn og avdekker at du ikke har fulgt regelverket?	7
Hvorfor er det så mange regler for flytting av småfe?	7
Vedlegg.....	8

Innledning

Hva finner du i denne veilederen?

I denne veilederen finner du det du må gjøre for å forebygge spredning av fotråtesmitte. Fotråte er en alvorlig smittsom sykdom som har store konsekvenser for dyrevelferd og økonomi i småfeholdet. Den er definert som en liste 2-sykdom som vi ønsker å utrydde fra Norge. Sykdommen er [meldepliktig](#).

Veilederen utfyller [fotråteforskriften](#), men er ikke rettslig bindende. Hvis det skulle være tvil, er det ordlyden i forskriften som gjelder.

Hvem vil ha utbytte av å lese veilederen?

Du som har sau og bor i visse kommuner i Agder fylke og du som bor i Rogaland inklusive kommunene Etne og Sveio i Vestland fylke, vil ha nytte av å lese denne veilederen.

Du har et selvstendig ansvar for å ivareta god dyrehelse og forebygge smitte av fotråte.

Denne veilederen er et tillegg til [Veileder for flytting av småfe](#). Du må oppfylle både [landdyrforflytningsforskriften](#) og [fotråteforskriften](#) når du skal flytte sau innen og ut av disse områdene.

Hvorfor trenger vi regler for flytting av sau?

Vi trenger regler for å flytte sau for å hindre spredning av smittsomme sykdommer som f. eks fotråte.

Aktuelt regelverk for flytting av sau i soner for fotråte

Vi kan begrense spredning av sykdom med å regulere flytting av dyr.

Aktuelt regelverk for flytting av småfe:

- [Forskrift om soner for forebygging av fotråte, Aust-Agder, Hordaland og Rogaland](#)
- [Dyrehelseforskriften](#)
- [Landdyrsporbarhetsforskriften](#)
- [Landdyrforflytningsforskriften](#)

[Forskrift om soner for forebygging av fotråte, Aust-Agder, Hordaland og Rogaland](#) (heretter fotråteforskriften) gjelder for flytting av sau og vær mellom anlegg med småfe i bestemte områder angitt i forskriften. Den gjelder også for dem som vil starte opp med småfe uten at de har småfe fra før i disse områdene.

Fotråteforskriften gir et generelt forbud mot flytting av sau i bestemte områder. Den åpner for flytting av vær og av hunddyr av sau ved oppstart av dyrehold med småfe, dersom visse vilkår er oppfylt. Jo større smitterisiko, jo strengere vilkår er det for å flytte sau. Du må gjøre flere smitteforebyggende tiltak dersom du flytter sau fra et område med risiko for smitte enn du må dersom du flytter

sau fra at område uten smitte. På denne måten vil risiko for smitte i forbindelse med flytting av sau bli mindre.

Hvilke geografiske soner gjelder forskriften for?

Forskriften gjelder for visse kommuner i Agder fylke, for Rogaland fylke, samt kommunene Sveio og Etne i Vestland fylke. Disse områdene er inndelt i soner. Soneinndelingen avspeiler smitteutbredelsen av fotråte. I soner med strengest tiltak er risikoen for smitte størst.

Soner i Rogaland (og Sveio og Etne kommune i Vestland):

- a) Sone Nord-Rogaland - omfatter kommunene Haugesund, Tysvær, Karmøy, Bokn, Utsira, Vindafjord, Sauda, Suldal, Sveio og Etne.
- b) Sone Midt-Rogaland – omfatter kommunene Kvitsøy, Rennesøy, Finnøy, Hjelmeland, Strand, Stavanger, Sandnes, Randaberg, Sola, Forsand, Gjesdal, Time, Klepp og Hå.
- c) Sone Sør-Rogaland – omfatter kommunene Bjerkreim, Eigersund, Lund og Sokndal.

Soner i Aust-Agder:

- a) Sone Valle – omfatter Valle kommune
- b) Sone Aust-Agder – omfatter alle kommuner i tidligere Aust-Agder fylke med unntak av Valle kommune.

Fotbad

Slik gjennomfører du fotbad:

1. Forvask av klauvene til aktuelle sauer i såpevann.
2. La sauene stå i minst 15 minutter i 15 % sinkulfatløsning.
3. Sauene skal oppstalles på tørt underlag i minst 60 minutter.

Eksempel på blandingsforhold fotbad:

1,5 kg ved bruk av sinkulfat (heptahydrat) per 10 liter vann 1,0 kg ved bruk av sinkulfat (monohydrat) per 10 liter vann Tilsett gjerne en skvett oppvaskmiddel.

Karantene

I denne sammenheng er karantene oppstilling av sauene på tørt og drenerende underlag i minst 1 uke mellom to fotbadinger.

Flytting av søyer

Flytting av hunddyr av sau mellom to anlegg med småfe er forbudt, se § 17 i [landdyrforflytningsforskriften](#). Det er unntak fra forbudet om flytting av hunddyr av sau dersom du skal starte opp med sau fra kun et anlegg med småfe. Vi viser for øvrig til [Veileder for flytting av småfe](#).

Flytting av hunddyr av sau fra kun et anlegg til oppstart av nytt dyrehold med småfe regnes ikke som flytting av småfe mellom anlegg. Se eget kapittel om vilkår for flytting av værere og hunddyr.

Flytting av værere

Fotråteforskriften forbyr flytting av værere over sonegrensene, og mellom anlegg med småfe i Rogaland fylke, kommunene Etne og Sveio i Vestland fylke og i visse kommuner i Agder fylke. Det er gjort noen unntak dersom du har behov for å flytte værere.

Vilkår for flytting av værere (og hunddyr – kun ved oppstart av nytt småfehold fra ett avsenderanlegg)

Vilkårsett 1:

- Du må fotbade dyrene før de tas inn i nytt anlegg med sau.
- Avsenderanlegg skal ikke ha tatt inn sau fra andre anlegg med småfe de siste 6 mnd.
- Dyrene skal følges av en egenerklæring fra driftsansvarlig på avsenderanlegget.

Vilkårsett 2:

- Du må fotbade dem inn i og ut av en ukes karantene på tørt underlag.
- Avsenderanlegget skal ikke ha tatt inn sau fra andre anlegg med småfe de siste 6 mnd.
- Dyrene skal følges av en egenerklæring fra driftsansvarlig på avsenderanlegget.

Vilkårsett 3:

- Du må fotbade dem inn i og ut av en ukes karantene på tørt underlag.
- Avsenderanlegget skal ikke ha tatt inn sau fra andre anlegg med småfe de siste 6 mnd.
- Dyrene skal følges av en egenerklæring fra driftsansvarlig på avsenderanlegget.
- Dyrene som skal flyttes må følges av en veterinærattest.

Vilkår og soner:

. | Til Til Til Til Til

	Nord-Rogaland	Midt-Rogaland	Sør-Rogaland	Valle	Aust-Agder
Fra Nord-Rogaland	1	2	2	Forbudt	Forbudt
Fra Midt-Rogaland	Forbudt	2	3	Forbudt	Forbudt
Fra Sør-Rogaland	Forbudt	3	2	Forbudt	Forbudt
Fra Valle	Forbudt	Forbudt	Forbudt	2	3
Fra Aust-Agder	Forbudt	Forbudt	Forbudt	2	1

Vilkårene ovenfor gjelder for all flytting av værere, og for flytting av hunddyr av sau innen sonen ved oppstart av nytt dyrehold med småfe fra ett avsenderanlegg.

Det er i Fotråteforskriften ikke tatt med vilkår for flytting av værere mellom sonene Midt-Rogaland og Sør-Rogaland. Det er imidlertid bestemt vilkår for slik flytting og at dette skal være forvaltningspraksis fram til forskriften blir endret på dette punktet.

Husk at det er forbudt å overføre sau over sonegrensene ved oppstart av nytt dyrehold med sau. Husk også at du må oppfylle de dyrehelsemessige kravene i [landdyrforflytningsforskriften § 17](#) når du flytter sau. Se [Veileder for flytting av småfe](#).

Egne regler for værringer

Det er stort potensial for å spre fotråtesmitte dersom det kommer smitte inn i en værring. Det er viktig å forebygge spredning av smitte mellom medlemmene i ringen.

Værer som flyttes mellom medlemmer i værringer som helt eller delvis er i sone Midt-Rogaland, sone Sør-Rogaland eller i sone Valle, skal fotbades i forbindelse med flytting/rullering.

Det anbefales følgende:

1. Fotbading ved salg: bruk 15% sinkulfat i 15 minutter (se blandingsforhold i [kapittel om fotbad](#)).
2. Ved sirkulering innen værringen:
 - Ved første forflytning: 15 minutters fotbad
 - Ved forflytninger hver eller annenhver dag: 5 minutter ved hver forflytning
 - Ved forflytning sjeldnere enn hver annen dag: 10 minutter ved her forflytning

Dispensasjoner

Se [Veileder for flytting av småfe](#).

Hva skjer dersom Mattilsynet kommer på tilsyn og avdekker at du ikke har fulgt regelverket?

Se [Veileder for flytting av småfe](#).

Hvorfor er det så mange regler for flytting av småfe?

Vi har lenge hatt strenge regler for flytting av sau i Norge. Dette fordi smitte mellom sau som regel skjer i forbindelse med livdyromsetning. Historien har vist oss at strenge regler for flytting av sau bidrar til mindre smittespredning. Det er lagt ned mye arbeid og penger for å bekjempe fotråte i Norge. Vi mener at vi er i den såkalte «halen» av utbruddet, det betyr at vi nærmer oss målstreken for bekjempelsen av denne sykdommen. Vi ønsker ikke å gi oss nå som vi er så nære målet om utrydding av sykdommen. Når vi er i denne sluttfasen av bekjempelsen er det ekstra viktig å redusere risiko for spredning av smitte. Det er også viktig at vi raskt avdekker eventuelle utbrudd slik at vi kjapt kan sette i gang tiltak for å hindre at andre får smitte.

Det er derfor fortsatt egen soneforskrift som gir restriksjoner for flytting av sau i Rogaland, kommunene Etne og Sveio i Vestland og i visse kommuner i Agder. Bekjempelse av fotråte har vært en suksess i Norge, mange land har ikke ambisjoner om å bekjempe denne alvorlige sykdommen. Fotråte gir store økonomiske tap for næringen og deg som produsent. I tillegg gir sykdommen nedsatt dyrevelferd hos de dyrene som blir sjuke.

Smittepotensialet er stort om du har mange smittekontakter og du ikke oppfyller krav i regelverket i forbindelse med flytting av sau. Flere kan bli smittet før vi oppdager det. Tenk på dette når du kjøper og selger dyr. Det som er lov, er ikke alltid lurt. Det er fornuftig å ha færrest mulig smittekontakter dersom smittsom sykdom oppstår, da blir konsekvensene mindre for deg og de du eventuelt har handlet dyr med mye mindre.

Vedlegg

[Søknadsskjema ved flytting av småfe](#)

[Egenerklæring ved flytting av småfe](#)

[Egenerklæring ved flytting av sau i Rogaland og Agder](#)

[Veterinærattest ved flytting av småfe](#)

[Veterinærattest ved flytting av sau i Rogaland og Aust-Agder](#)